

Неолітичні обсідіяни Східної Галичини.

Українські і польські етнографічні землі не мають родовищ обсідіянів. Се вулканічне, неогенне скливо виступає в наших найближшій сусідстві на Угорщині і в Чехії. Родовища егейські і закавказькі, як занадто віддалені, для нас неактуальні. Колиж на наших землях і польських подибуються спорадично неолітичні, обсідіянові знаряди, то вони є завсігди імпортами. Треба поки що гіпотетично прийняти, що польські обсідіяни прийшли дорогою моравської брами з Чехії, а наші через карпатські провали з Угорщини. Про появу обсідіянів на Подніпров'ю не знайшов я ніякої звістки.

Доси обсідіяни були зовсім не звісні у Галичині. Із зіставлення Круковського¹⁾ виходить, що тарденуаські і неолітичні обсідіяни доби звідистої кераміки подибуються головно на височині малопольській, спорадично на Мазовеччині та Люблинщині. Ані Круковський, ані інвентар Януша²⁾ не знають нічого про обсідіяни в Галичині; всеж таки Круковський зовсім влучно предвидів,³⁾ що Галичина, як ближе положена родовищ сього мінералу, повинна мати значнійшу обсідіянову мануфактуру.

Власне попали мені в руки два обсідіяни, які потвержують правильність здогаду Круковського. Тому хоч вони належать до випадкових знахідок, подаю про них звістку бо се дрібна, але интересна новина. Оба обсідіяни є в Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові під ч. 708 і 16.613.

Перший примірник⁴⁾ ч. 16.613 приніс мені ученик; його знайдено в селі Звенигороді, пов. Бібрка біля Львова. Є се підставовий фрагмент ножика; обломок 2'6 см за довгий майже три-

---

¹⁾ St. Krukowski. Pierwociny krzemieniarskie górnictwa, transportu i handlu w holocenie Polski. Wiadomości Archeologiczne, 1920, tom V, z. 3—4, ст. 204 і tom VII, ст. 44 і 53.

²⁾ Zabytki przedhistoryczne Galicji Wschodniej.

³⁾ І. с. 214.

⁴⁾ Мені звернув на нього увагу проф. Костшевський з Познаня.

кутної форми, походить із призмової пластинки (lame). Його спідна сторона від сучка майже гладка і неретушована, довгі боки від хребетної сторони залускані стрімким неправильним ретушом. Обсідіян ясно-попелястої краски, на тонких краях майже воднистий. Типольогічно фрагмент зовсім неважний. Судячи з його товариства кременного і кераміки, можемо сміло прийняти, що він є вчасно неолітичного віку.

Другий примірник ч. 708 се ядро (нуклеус), знайдене випадково на полях поміж Угриновом Горішнім і Павелчем біля Станиславова. Його довжина виносить 27 см., ширина 1·5 см., а висота 3 см. Для одержання корисної площі відбивань тонких пластинок первісний кусок обсідіяну стято. На поверхні сього стяття видко вищерблення, що походять із відколювання пластинок. З відбитих пластинок заготовлювано певно вістря стрілок або маленькі ножики. Обсідіян такоїж краски, як і зі Звенигорода, лиш більше задимлений, за світлом виглядає зовсім чорно. Патини не має.

Важко прийняти, щоби наші обсідіяни, а передовсім сей з Підкарпаття, був принесений з Чехії через моравську браму — се булаб занадто далека дорога. Треба скорше надіятися, що їх принесено з сусідного Закарпаття через карпатські провали. В такому разі можна би говорити про старі, неолітичні звязки з Угорщиною через гірські провали.

Ю. Полянський.

